

SOCIALNÄMNDENS VERKSAMHETS- OCH BUDGETPLAN 2007-2009

Innehållsförteckning

	sid
Förvaltningen totalt	2
Förvaltningsgemensamt	8
Individ- och familjeomsorg	9
Äldreomsorg	13
Handikappomsorg	16

Bilaga
Kvalitetsgarantier

Förvaltningen totalt

Syfte

Socialtjänsten är till för att invånarna i Tyresö ska få det stöd, den vård och den omsorg de behöver. Verksamheten ska vara av god kvalitet och utföras utifrån tillämpliga lagar och regler samt politiska riktlinjer. Verksamheten ska vara effektiv, ändamålsenlig och samordnad och med största möjliga nytta för målgruppen.

Omvärldsanalys

Antalet äldre ökar och därmed också behovet av vård och omsorg. Ett nytt äldreboende ska byggas med inflyttning i början av 2008. Upphandling av 25 platser i detta äldreboende pågår. Verksamheten på Tyresögården avvecklas och dagvården flyttas till andra lokaler. Därefter beräknas platsbehovet öka med cirka fem platser årligen. Efter tillsyn från länsstyrelsen planeras viss ombyggnad av sjukhemmen Syrenen och Kastanjen under 2008.

I proposition Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre finns ett antal förslag för att höja kvaliteten inom äldreomsorgen och förbättra vården av de mest sjuka äldre. Stimulansbidrag har avsatts för 2006, och tidigare aviserats även för 2007 och 2008. I propositionen föreslås att huvudmannskapet för hemsjukvården flyttas över från landstingen till kommunerna från januari 2008. I dagsläget är det oklart om förslaget genomförs.

Handikappomsorgen beräknas ha fortsatt ökning av medelsbehov under de närmaste åren enligt den årliga plan som sträcker sig fram till år 2010.

Vård- och omsorgsbehoven blir mer komplexa, till exempel för personer med demens, psykiska sjukdomar och missbruk, varför verksamheten måste anpassas till de nya gruppernas behov. Flera statliga utredningar är på gång inom området handikappomsorg. Besluten kan ha påverkan på kommunen på sikt, bland annat när det gäller personlig assistans och den pågående översynen av LSS-lagstiftningen. En ny arbetstidslag införs från 1 januari 2007. Konsekvenserna kan bedömas först när en schemaöversyn av samtliga dygnetruntverksamheter har genomförts. Redan nu kan konstateras genomförandet kan bli problematiskt och kostnaderna öka.

Andelen personer i långvarigt bidragsberoende ligger fortfarande högt. Socialnämnden har i uppdrag från kommunstyrelsen att göra en översyn inom arbetsområdet för att på sikt kunna minska beroendet av försörjningsstöd.

Den av regeringen föreslagna minskningen av ersättningen från a-kassan kan leda till att flera blir beroende av försörjningsstöd, vilket gör att kostnaderna ökar för kommunens del.

Antalet anmälningar om barn som far illa är fortfarande högt. Beslut om nya vårdnadsregler innebär merarbete inom individ- och familjeomsorgen.

Antalet ungdomar ökar under de närmaste åren och därmed också behoven av insatser. Behandlingsinsatser för unga och vuxna sker främst inom öppna vårdformer på hemmaplan i Tyresö, vilket kräver ökad kompetensutveckling och samordning av interna och externa resurser.

Landstingets och kommunens verksamheter är nära förbundna med och beroende av varandra. Förändringar som sker i landstingets verksamheter ger genast effekter i kommunens vård och omsorg.

Strategier

- Inflytande och valfrihet för brukarna
- Gott bemötande och god tillgänglighet
- Trygghet och socialt innehåll för äldre och funktionshindrade i boendet och i vården
- Tidiga insatser i syfte att förebygga sociala problem
- Insatserna ges i första hand på hemmaplan, vilket ofta leder till bättre effekt och vårdkvalitet för den enskilde
- God kvalitet i verksamheten
- Samverkan med andra förvaltningar, myndigheter, kommuner, organisationer och frivilliga
- God planering och uppföljning av såväl verksamheten som de enskilda insatserna
- God ekonomisk hushållning och kontroll av hur medlen används
- God arbetsmiljö och kompetensutveckling av personalen

Mål

Mål inom kommunövergripande områden

Folkhälsa

- Socialtjänstens brukare ska stimuleras till ökad fysisk aktivitet och goda matvanor.
- En plan för långsiktig utveckling av produktion av mat för äldre tas fram med stöd av dietist
- Personal inom handikappomsorgen erbjuds utbildning avseende kost och hälsa

Handikapplan

- Behovet av stöd i hemmet när det gäller att använda hjälpmedel för syn och hörsel ska tillgodoses.
- Kartläggning av behovet av anpassade kommunala arbetsplatser för funktionshindrade genomförs i samarbete med nämnden för arbetsmarknad

Alkohol- och narkotikaförebyggande arbete

De övergripande målen för det alkohol- och narkotikaförebyggande arbetet i kommunen är följande

- Alkoholdebutåldern ska höjas
- Berusningsdrickandet ska minska
- Ingen i den aktuella målgruppen ska använda eller komma i kontakt med narkotika

Målgruppen är ungdomar i grundskolans senare del och gymnasiet, föräldrar och andra vuxna som i sin yrkesutövning eller på annat sätt kommer i kontakt med ungdomar.

Brottsförebyggande arbete

- Målet för 2007 är att den upplevda tryggheten i kommunen andelsmässigt ska öka med 10 procent vid årets slut, eller då ny mätning görs

Positiv hälsoutveckling

- Sjukfrånvaron ska minska 10 procent jämfört med 2006

MÅL

Barns vilja och behov ska stå i fokus
Innan beslut tas ska barnet själv komma till tals

För att hindra utslagning och möjliggöra goda uppväxtförhållanden ska tidiga insatser erbjudas för barn och ungdomar

Insatser på hemmaplan erbjuds för att stärka familjer och vuxna individers nätverk

Alla ska leva på egna inkomster enligt arbetslinjen

Tillgodose behovet av bostäder för särskilda grupper för att göra ett självständigt liv möjligt

Ökade möjligheter att bo kvar hemma när man blir äldre

Antalet platser i äldreboende ska tryggas

Ökad livskvalitet i vardagen

Ökat inflytande och valfrihet för äldre och funktionshindrade

MÄTNING AV MÅLUPPFYLLELSE

Barnen kommer till tals i alla beslut som rör dem, och barns vilja och behov beaktas och dokumenteras i alla ärenden som rör dem. Följs upp genom stickprovskontroller av dokumentationen.

Antalet uppsökande och förebyggande insatser för barn och ungdomar är fler under 2007 än under 2006.

Andelen insatser som ges i Tyresö har ökat 2007 jämfört med 2006.

Alla som får sin huvudsakliga försörjning genom försörjningsstöd har erbjudits någon aktivitet i syfte att nå självförsörjning. Arbetslösa ungdomar har särskilt prioriterats.

De personer som socialtjänsten har ett särskilt ansvar för erbjuds en plan för att lösa sin boendesituation.

Ytterligare stödformer har utvecklats för att göra det möjligt att bo kvar hemma. Det sociala innehållet i vardagen uppmärksammas. Utveckling av stödformerna följs upp. Det sociala innehållet mäts genom brukarundersökning.

Behovet följs upp kontinuerligt och antalet platser utökas ut i takt med behovet. Följs upp genom årlig revidering av äldreomsorgsplanen och rapportering av antalet icke verkställda beslut enligt ny lagstiftning.

De som bor på äldreboenden och boenden för funktionshindrade upplever att vardagen är meningsfull och att man har livskvalitet i boendet. Följs upp genom brukarundersökning.

I hemtjänsten har valfriheten ökat för den enskilde, både i fråga om innehållet i insatsen som val av utförare. Den enskilde kan välja mellan olika utförare av både service- och omvårdnadsinsatser. De äldre har stort inflytande över vilket äldreboende de ska flytta till. Följs upp genom brukarundersökning och redovisning av åtgärder som vidtagits för att öka inflytandet.

Budget

Belopp i tkr	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Budget 2007	KELP 2008	KELP 2009
Kostnader	498 374	524 555	529 825	546 288	568 706	583 079
Intäkter	99 600	100 610	107 280	105 481	107 282	109 428
Netto	398 774	423 945	422 545	440 807	461 424	473 651

Förvaltningens planeringsram netto är 440,8 mkr för 2007, vilket innebär en utökning med 16,9 mkr jämfört med budget 2006. Planeringsramen för 2007 på 437,2 mkr har ytterligare tillförts 4,5 mkr samt reducerats med teknisk justering på 0,9 mkr.

Organisation och personal

Socialförvaltningen består av sex avdelningar: Familj och Försörjning, Ungdom och Missbruk, Biståndsbedömning, Handikappomsorg, Äldreomsorg-boende och Hemtjänst. Avdelningarna leds av avdelningschefer. Från 2007 slås de två avdelningarna Familj och Försörjning samt Ungdom och Missbruk samman till en gemensam avdelning Individ- och Familjeomsorg.

Inom respektive avdelning finns ett varierande antal enheter med enhetschefer, sammanlagt 28 enheter. Vidare finns en stab med stabschef som leder det övergripande arbetet kring ekonomi och utvecklingsfrågor. Hela förvaltningen leds av en förvaltningschef. Direkt underställd förvaltningschefen finns en MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) och en controller. Socialnämnden består av 11 ledamöter och 11 ersättare.

Ekonomi

Belopp i tkr	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Budget 2007	KELP 2008	KELP 2009
Förvaltningens totala nettokostnader	398 774	423 945	422 545	440 807	461 424	473 651
Förvaltnings-gemensamt	24 058	31 467	31 467	26 670	27 108	27 650
Individ-och Familjeomsorg	96 785	101 358	102 813	107 061	110 953	112 572
Äldreomsorg	155 820	159 662	155 862	166 501	171 787	178 722
Handikappomsorg	122 111	131 458	133 758	140 575	151 576	154 707

Viktiga förändringar 2007

- Nytt äldreboende i privat regi
- Anhörigcentral med information, råd, stöd och uppsökande verksamhet
- Specialteam inom hemtjänsten för personer med psykiska eller missbruksproblem
- Kompetensstegen med satsningar på utbildning av vårdpersonal inom äldreomsorgen
- Läkemedelsprojekt inom Nestor, forskning och utveckling
- Kundval införs för omvårdnadsinsatser

- Satsning på ny enhet inom barn- och ungdomsvården, Familjevårdsenheten
- En ny öppenvårdsenhet för barn och ungdomar tillskapas
- Behandlingsenheten Steget för ungdomar förstärks
- Institutionsvården för ungdomar beräknas fortsätta minska genom intensifierat arbete på hemmaplan
- BBiC (Barnets Behov i Centrum) införs som är en strukturerad metod för utredningar inom barn- och ungdomsvården
- Anslaget för familjehemsplaceringar av barn 0–12 år har utökats
- Mobila teamet utökas för att omfatta även yngre barn.
- Medel har tillförts för uppsökande verksamhet avseende ungdomar som riskerar utvecklas ogynnsamt
- Projektet avseende yngre personer med dubbeldiagnoser, DD-teamet (dubbeldiagnos), vilket tidigare finansierats med s.k. Miltonpengar, har förlängts
- Nya boendeplatser för funktionshindrade; Villa Sjöheden, gruppboende för 6 personer
- En ny grupp för daglig verksamhet enligt LSS
- Omvårdnadsbidraget för äldre utökas med en nivå
- Behovet ökar inom handikappomsorgen av främst köpta boendeplatser och korttidstillsyn. Behovsökningen beräknas till stora delar kunna klaras inom ram.
- Behovet av heminstruktör (syn- och hörselkonsulent) tillgodoses genom köp av timmar från annan kommun.
- Pedagogiska måltider inom äldreboenden för demenssjuka är angeläget. Starten beräknas ske under 2007 om stimulansmedel beviljas från staten till äldreomsorgen.

Uppföljning och utvärdering

- Uppfyllandet av mål, kvalitetsgarantier och åtaganden redovisas i samband med bokslutet. Åtagandena kommenteras vid behov även i delårsrapporterna.
- Inkomna synpunkter enligt klagomålshanteringen åtgärdas omgående enligt fastställda rutiner. En redovisning av inkomna synpunkter sker i samband med bokslutet.
- Revisorerna och tillsynsmyndigheterna (Socialstyrelsen, länsstyrelsen, Arbetsmiljöverket) granskar kontinuerligt olika delar av verksamheten.
- Ekonomin följs upp genom nyckeltal, månadsrapporter, delårsrapporter och bokslut.
- Inom hälso- och sjukvårdens område lämnas redovisning av inkomna anmälningar enligt Lex Maria samt ärenden som behandlats i Patientnämnden. Avvikelseberättelserna beträffande fall och läkemedel redovisas i nämnd i samband med i bokslutet.
- Brukarundersökningar, kvalitetsgranskningar och uppföljningar sker under året. Varje enhetschef är ansvarig för detta arbete.

Inom äldreomsorgen görs gemensamt en brukarundersökning under 2007. Undersökningen sker med hjälp av *Kvalitetsbarometern*. Syftet är att ge en bild av hur de äldre och deras anhöriga upplever kvaliteten inom hemtjänst och särskilda boenden. Undersökningen, som mäter bland annat trygghet, självbestämmande och integritet, social samvaro och mathållning, görs med hjälp av Blekinge FoU (Forskning och Utveckling).

Inom handikappomsorgen planeras flera gemensamma undersökningar. En pilotstudie är under planering på ett av kommunens gruppboenden med hjälp av *BUKU* (Brukarstyrd Utvärdering och KvalitetsUtveckling). En BUKU-studie är en mer omfattande utvärdering med fokus på brukarperspektivet, och med syfte att ligga till grund för kvalitetsutveckling inom verksamheten.

En *brukarrevison* planeras för stödenheten för psykiskt funktionshindrade till våren 2007. Inom ramen för den Nationella psykiatrisamordningen utbildas brukarrevisorer i samarbete med Ersta Sköndal högskola.

Till hösten 2007 eller våren 2008 planeras dels en *enkätundersökning* till brukare som har personlig assistans, dels *fokusgruppsintervjuer* med föräldrar till barn och ungdomar som har insatsen korttidshem.

Ovanstående undersökningar med delvis nya metoder ersätter de tidigare enkätundersökningarna.

En brukarundersökning inom individ- och familjeomsorgen är planerad till år 2008.

Förvaltningsgemensamt

Organisation och personal

Budgetposten förvaltningsgemensamt innefattar socialnämnd, förvaltningschef, stab och vissa förvaltningsövergripande frågor som föreningsstöd och datorinköp.

Staben har ett samordnande uppdrag gentemot förvaltningschef och nämnd med särskilt ansvar för strategiska frågor, övergripande planering, kvalitetsutveckling och uppföljning/utvärdering. Gentemot avdelningarna har staben en stödjande och serviceinriktad funktion. Det övergripande ekonomiarbetet med budget, redovisning och bokslut sker i staben.

Staben består av utredare, ekonomer och assistenter samt en systemutvecklare och en demenssjuksköterska. Arbetet i staben leds av stabschef. Det finns 14 anställningar i staben utöver förvaltningschef samt MAS (medicinskt ansvarig sjuksköterska) och controller som är direkt underställda förvaltningschefen. Ett personligt ombud (PO) tillsätts.

Budget

Belopp i tkr	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Budget 2007	KELP 2008	KELP 2009
Kostnader	24 119	31 477	31 977	26 680	27 118	27 660
Intäkter	61	10	510	10	10	10
Netto	24 058	31 467	31 467	26 670	27 108	27 650

Skillnaden mellan budget 2006 och 2007 beror på att bostadsanpassning har flyttat över från förvaltningsgemensamt till äldreomsorg och handikappomsorg.

KELP 2008-2009

Lönerevision och indexuppräknning beräknas till 0,5 mkr för 2008 och ytterligare 0,5 mkr för 2009.

Individ- och familjeomsorg

Programområdet Individ- och familjeomsorg består av avdelningarna Familj och Försörjning samt Ungdom och Missbruk.

Syfte

Individ- och familjeomsorgen har till uppgift att utreda, stödja och skydda enskilda och grupper som befinner sig i utsatta sociala situationer och som inte kan få hjälp på annat sätt.

Insatserna utformas utifrån gällande lagstiftning och politiska riktlinjer. Insatserna kan gälla råd, stöd och motivation, vård och behandling, ekonomiskt bistånd och rådgivning, familjerätt, familjerådgivning, adoptioner och utredningar om faderskap.

Åtaganden

Familj och Försörjning

- Dokumentation ska ske på samtliga enheter av hur barnperspektivet beaktas i alla ärenden där barn ingår
- För att på sikt kunna minska beroendet av försörjningsstöd ska en översyn av arbetsområdet ske
- Arbetsmarknadsåtgärder ska utvecklas för dem som har försörjningsstöd

Ungdom och Missbruk

- Antalet personer i öppenvårdsprogram på hemmaplan ska öka jämfört med 2006
- Av samtliga ungdomar med missbruksproblem ska andelen i öppenvårdsprogram öka jämfört med 2006
- Dokumentation ska ske på samtliga enheter av hur barnperspektivet beaktas i alla ärenden där barn berörs.

Budget

Belopp i tkr	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Budget 2007	KELP 2008	KELP 2009
Kostnader	105 779	107 192	113 492	114 360	118 398	120 166
Intäkter	8 994	5 834	10 679	7 299	7 445	7 594
Netto	96 785	101 358	102 813	107 061	110 953	112 572

Skillnaden mellan budget 2006 och 2007 beror på tillägg för Mobila teamet, uppsökande verksamhet, medel för Miltonprojektet, nya enheten för barn- och ungdomsvård samt löne- och indexuppräknings.

Organisation och personal

Individ- och familjeomsorg har hittills bestått av två avdelningar; Familj och Försörjning samt Ungdom och Missbruk med totalt åtta enheter med var sin enhetschef. Antalet anställda är totalt 86 varav 40 inom Familj och Försörjning och 46 inom Ungdom och Missbruk. Från 2007 slås de två avdelningarna Familj och Försörjning samt Ungdom och Missbruk samman till en gemensam avdelning Individ- och familjeomsorg.

Verksamheten bedrivs i egen regi med undantag för familjerådgivning och boendet Källan som drivs av entreprenörer. Institutionsvård och familjehem köps externt. Socialjouren drivs gemensamt av Nacka och Tyresö kommuner. Samverkan sker med Ersta Sköndal högskola i syfte att stödja kunskapsutveckling.

Ekonomi

Nettokostnad, tkr	Bu 06	Bu 07	Diff
Myndighetsutövning m m	30 183	32 797	2 614
Försörjningsstöd	17 550	17 901	351
Familjerådgivning och socialjour	1 891	1 929	38
Externa placeringar 0-12 år	9 154	10 318	1 164
Externa placeringar 13-20 år	15 121	14 269	-852
Externa placeringar vuxna	5 832	5 849	17
Boende hemmaplan	7 417	7 585	168
Strukturerad öppenvård	5 776	6 279	503
Övrig öppenvård	8 434	10 134	1 700
Summa	101 358	107 061	5 703

För att vara adekvat öppenvårdsalternativ och kunna möta upp mot det omfattande vårdbehov som ungdomarna har, förstärks Behandlingsenheten Steget med en anställning. Budgeten för institutionsplaceringar för ungdomar sänks med 1 mkr. Under övrig verksamhet har medel tillförts Mobila teamet för yngre barn, uppsökande verksamhet och fortsättning av Miltonprojekt.

Familjevårdsenheten är en ny enhet inom barn- och ungdomsvården som föreslås bildas med dels omdisponering av befintliga resurser och dels utökning med tre anställningar. Orsaken är den kraftiga kostnadsökningen av familjehemsvård. Den nya Familjevårdsenheten kommer att ansvara för rekrytering, stöd och handledning till familjehemmen, kontakt med de biologiska föräldrarna, information och stöd i föräldrarollen samt uppföljning av vården. Intensifierat arbete på hemmaplan för ungdomar med förebyggande och öppna insatser beräknas fortsätta under 2007.

Vidare tillskapas en ny enhet för Steget före och öppenvård. Enheten ska arbeta med tidiga, förebyggande, uppsökande, motiverande, stödjande och behandlande insatser för familjer med barn i åldern 0 – 20 år.

Ett av enhetens uppdrag är att tillsammans med öppna förskolan och skolverksamheten i kommunen samarbeta kring tidiga och förebyggande insatser för barn som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Till denna enhet kan barn och ungdomar och deras familjer samt nätverk vända sig för en första kontakt för att få stöd i en problematisk situation.

Det andra uppdraget som enheten ska arbeta med är stöd och behandlande insatser enligt SoL efter utredning av Familjeenheten och Ungdomsenheten.

Inom enheten ingår befintliga resurser inom Familjecenter samt mobila teamet som utökas med två nya tjänster, all gruppverksamhet som vänder sig till familjer med barn och ungdomar, två nya tjänster som uppsökare, stöd för unga brottsutsatta, medling, stöd till våldsutsatta kvinnor. Ungdomsmottagningen är i samverkan med landstinget knyts till enheten.

Ansvar för rekrytering och stöd till kontaktpersoner och kontaktfamiljer som beviljas av Familje- och Ungdomsenheten har också enheten.

Från Ungdomsenheten förs de uppdrag som knyts till den nya enheten. Enheten har en enhetschef, det nya uppdraget som enhetschef utannonseras.

Möjligheten att starta ett samverkansteam med polis, socialtjänst och åklagare undersöks under året. Verksamheten går under arbetsnamnet barnarättsenhet.

KELP 2008 och 2009

Enligt den demografiska prognosen ökar antalet ungdomar mellan 13 och 20 år. Fler kommer att vara i kontakt med ungdomsverksamheterna. I förhållande till 2007 beräknas kostnaden öka med 1,7 mkr år 2008 och sjunka 0,6 mkr år 2009.

Totalt för nya avdelningen Individ- och Familjeomsorg beräknas löne- och indexuppräknningen uppgå till 2 procent för 2008 och ytterligare 2 procent 2009.

Nyckeltal, Familj och Försörjning	Budget 06	Prognos 06	Budget 07
Försörjningsstöd, brutto			
Bidragshushåll/månad	227	227	227
Kr/bidragsmånad	6 590	6 590	6 590
Familjehem			
Helårsplaceringar 0-12 år	32	32,8	61,6 *)
Kr/dygn	568	711	617
Årskostnad/placering, tkr	207	259	225
Institutionsvård/HVB			
Helårsplaceringar 0-12 år	2,3	1,2	1,5 *)
Kr/dygn	2 080	2 700	2 080
Årskostnad/placering, tkr	759	986	759

*) från 2007, förändrad verksamhet

Nyckeltal, Ungdom och Missbruk	Bok 2005	Bu 2006	Pro 2006	Bu 2007
Vuxna				
Institutionsvård/HVB				
Helårsplaceringar	7,8	10,8	10,8	10,5
Kr/dygn	1 096	1 120	1 120	1 120
Årskostnad/placering, tkr	401	409	409	409
Familjehem				
Helårsplaceringar	1,5	3,5	3,5	2,1
Kr/dygn	861	1 200	1 200	1 200
Årskostnad/placering, tkr	315	438	438	438
Entreprenad				
Källan				
Helårsplaceringar	20	20	20	20

Kr/dygn	557	561	561	573
Årskostnad/placering, tkr	204	205	205	209
Egen regi				
Hästskon				
Helårsplaceringar	6,7	8	8,2	8,0
Kr/dygn	1 100	1 117	1 094	1 134
Årskostnad/placering, tkr	401	408	399	413
Måsen				
Helårsplaceringar	7,8	10	8,8	10,0
Kr/dag	757	565	640	565
Årskostnad/placering, tkr	182	136	154	136
Ungdom				
Institutionsvård/HVB				
Helårsplaceringar	5,5	7,3	6,2	6,1
Kr/dygn	2 948	3 000	2 999	3 000
Årskostnad/placering, tkr	1 076	1 095	1 095	1 095
Egen regi				
Steget				
Helårsplaceringar	11,1	12,0	10,6	10
Kr/dag	1 286	1 264	1 433	1 587
Årskostnad/placering, tkr	309	303	344	413

Äldreomsorg

Programområdet Äldreomsorg består av avdelningarna Äldreomsorg-boende, Hemtjänst samt del av avdelningen Biståndsbedömning.

Syfte

Äldreomsorgens uppgift är att erbjuda insatser för personer fyllda 65 år så att de kan leva och bo självständigt och under trygga förhållanden. Insatserna ges, efter biståndsbedömning, till dem som själva inte kan tillgodose behovet. Insatserna består av olika former av hjälp och stöd såsom hemtjänst, avlösning, ledsagning, trygghetslarm, omvårdnadsbidrag, riksferdtjänst, korttidsvård, dagvård och särskilda boendeformer. Äldreomsorgen svarar också för hälso- och sjukvård till och med sjuksköterskenivå samt rehabilitering inom äldreboenden, korttidsvård/växelvård och dagvård. Insatserna ges utifrån givna lagar, främst socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen, och utifrån politiska riktlinjer.

Åtaganden

Biståndsbedömning

- Aktivt deltagande i planering och utveckling av den samlade äldre- och handikappomsorgen i kommunen.
- Trygghetsjour för äldre under icke kontorstid ska starta.

Äldreomsorg-Boende

- Anhörigstödet ska fortsätta utvecklas och omfatta uppsökande verksamhet
- Varje boendes behov av socialt innehåll i vardagen ska tillgodoses så långt som möjligt, och framgå av de individuella planer som upprättas samt av den sociala dokumentationen.
- Platsbehovet följs upp kontinuerligt med staben och anpassas till behoven. Aktuellt under 2007 är nedläggning av Tyresögården med flyttning till nya äldreboendet och planering för ombyggnad av Syrenen och Kastanjen 2008.
- Kvalitetssäkring av matens kvalitet avseende näringsinnehåll och rutiner vid måltider genomförs.
- Kökspersonal vid äldreboenden ska utbildas i näringslära, livsmedelshygien och verksamhetspecifika ämnen rörande kost och hälsa
- Fler undersköterskor och vårdbiträden ska under kommande tvåårsperiod genomgå kompetensutveckling inom ramen för Kompetensstegen

Hemtjänst

- Arbetsplaner utformas med brukarna. Genom planerna kan brukarna påverka hur och när de bedömda insatserna utförs.
- Projektet rehabiliterande/aktiverande förhållningssätt avslutas. Arbets sättet ska integreras och prägla verksamheten i fortsättningen med stöd av arbetsledningen.
- Specialteamet som arbetar med vårdtagare som har psykiska eller missbruksproblem ska utvecklas
- Hemtjänstpersonalen ska under kommande tvåårsperiod erbjudas kompetensutveckling inom ramen för Kompetensstegen

Budget

Belopp i tkr	Utfall 2005	Budget 2006	Prognos 2006	Budget 2007	KELP 2008	KELP 2009
Kostnader	184 699	187 607	-	194 424	199 960	207 459
Intäkter	28 879	27 945	-	27 923	28 173	28 737
Netto	155 820	159 662	155 862	166 501	171 787	178 722

Skillnaden mellan budget 2006 och 2007 beror på överflyttning av kostnader för bostadsanpassning från förvaltningsgemensamt till äldreomsorg med 3,2 mkr, samt löne- och indexuppräkning. Länsstyrelsens bidrag på 0,7 mkr för anhörigstöd tillkommer som omslutningsförändring.

Organisation och personal

Äldreomsorgen består, utöver biståndsbedömningen, av främst särskilda boendeformer och hemtjänst. De särskilda boendeformerna är Björkbackens Äldrecentrum, Tyresögården, Ängsgården och Trollängen. Hemtjänsten ger service- och omvårdnadsinsatser till äldre och funktionshindrade i ordinärt boende.

Avdelningen Biståndsbedömning utreder och beslutar om insatser för såväl äldre som psykiskt och fysiskt funktionshindrade. Avdelningen utökas med två anställningar till totalt 17 anställningar på grund av att bostadsanpassning och färdtjänst överförs hit, samt att antalet ärenden ökat.

Den kommunala verksamheten leds av två avdelningschefer; en för boenden och en för hemtjänsten. Inom avdelningen äldreboenden finns sju enhetschefer. Under 2007 genomförs en omorganisation där korttidsvården Viljan och rehab/träningseenheten bildar en gemensam enhet. Inom hemtjänster kommer antalet enhetschefer utökas från två till tre efter omorganisation inom befintlig administration.

Inom den kommunala äldreomsorgen finns ca 310 årsanställningar, främst vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor. Därutöver finns vissa personer med tidsbegränsad anställning som arbetar vid sjukfrånvaro, semester och annan ledighet.

Verksamheten drivs i egen regi, utom boendet Trollängen som drivs av entreprenör. Vissa vårdplatser köps externt. Inom hemtjänsten finns kundvalet för serviceinsatser, vilket innebär att vårdtagarna själva kan välja även andra utförare än kommunen. Kundvalet kommer att utvidgas till att även omfatta omsorgsinsatser.

Tyresö är en av huvudmännen i Nestor som är en enhet för forskning och utveckling inom äldreområdet.

I de kommunala äldreboendena finns 157 permanenta platser, 19 platser i korttidsvård och 18 dagvårdsplatser. Trollängen har 59 platser varav 50 permanenta och 9 platser för korttidsvård. Utöver detta finns seniorlägenheter som förmedlas via bostadsförmedlingen. Hemtjänst ges till ca 350 personer.

Ekonomi

Nettokostnad, tkr	Bu 06	Bu 07	Diff
Myndighetsutövning, adm	3 358	3 883	525
Bostadsanpassning		3 200	3 200
Boenden externa köp	25543	24 025	-1 518
Boenden egen regi	99 773	101 484	1 711
Hemtjänst	30 127	32 609	2 482
Övriga verksamheter	861	1 300	439
Summa	159 662	166 501	6 839

Kostnaderna ökar främst med bostadsanpassning, löne- och indexuppräknings samt ökade kostnader för hemtjänst. Kostnader för boende – externa köp minskade under 2006 och budgeten för 2007 förutsätter motsvarande nivå. Under rubriken Övriga verksamheter har omvårdnadsbidraget fått ökat anslag.

KELP 2008

Löne- och inflationsuppräknings beräknas till 2% för 2008. Kostnaden för hemtjänsttimmar beräknas uppgå till 1,5 mkr, och fortsatt utbyggnad av äldreboendeplatser till 4 mkr. I KELP 2008 saknas omställningskostnader på 0,5 mkr för avveckling av Tyresögårdens verksamheter.

KELP 2009

Löne- och inflationsuppräknings beräknas till 2% för 2009. Behovet av ökat antal hemtjänsttimmar beräknas uppgå till 1,5 mkr och fortsatt utbyggnad av ytterligare äldreboendeplatser till 2,5 mkr.

Nyckeltal	Bok 2005	Bu 2006	Prognos	Bu 2007*
Äldreboende				
Äldreboende egen regi	470	449	545	548*
Helårspersoner	160,4	176	176	176
Kr/dygn	1287	1230	1493	1500
Äldreboende entreprenad	398	397	460**	469**
Helårspersoner	57,8	59,0	59,0	59,0
Kr dygn	1090	1088	1262	1286**
Betalningsansvar/äldreomsorg			876	912
Helårsplatser			1,9	1,9
Kr dygn (genomsnittligt)			2440	2500
Köpt plats	14		10,1	11,6
Helårsplatser	638	671	641	640
Kr/dygn (genomsnittligt)	1748	1838	1756	1750
Hemtjänsttimmar				
Antal timmar	108 151	120 460	129 575	132 000
Kr/timme	234	234	234	239

*Samtliga bruttokostnader är inkluderade (overhead, hyror m m).

** Samtliga bruttokostnader är inkluderade men reducerade med social omsorgsmoms.

Handikappomsorg

Programområdet består av avdelningen Handikappomsorg samt delar av avdelningen Biståndsbedömning.

Syfte

Handikappomsorgen ska utifrån biståndsbeslut utforma, utföra, följa upp och utveckla insatser för personer med funktionshinder - enligt Socialtjänstlagen (SoL) för personer 20-64 år och enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) för personer 0-64 år.

Verksamheten omfattar boende och boendestöd, daglig verksamhet, personlig assistans, avlastning, korttidsvistelse och korttidstillsyn, ledsagare, kontaktpersoner, klientombud och rehabombud.

Handikappomsorgen ska också, tillsammans med landstinget, bedriva arbetslivsinriktad rehabilitering för personer med psykiska funktionshinder.

Åtaganden

Biståndsbedömning

- Aktivt deltagande i planering och utveckling av den samlade äldre- och handikappomsorgen i kommunen.
- Antalet individuella planer enligt LSS ökar i förhållande till föregående år.
- Barns vilja och behov ska beaktas och dokumenteras vid ansökan om insats som berör barnet.

Handikappomsorg

- Barns vilja och behov ska dokumenteras vid upprättande av deras genomförandeplan. Dokumentation och verkställighet säkras genom årlig internkontroll.
- I de planer som upprättas för varje person på boendeenheter ska deras önskemål och behov av daglig sysselsättning och fritids- och kulturaktiviteter framgå. Under året sker internkontroll av verkställigheten.
- Avdelningen medverkar till att 1-2 brukarrevisioner kan genomföras i verksamheter för psykiskt funktionshindrade. Brukarrevisioner är ett projekt andordnat att Nationell psykiatrisamordning. Brukarna granskar verksamheten, förvaltningen ger stöd med bl a rekrytering och utbildning av personer som gör revisionen.
- Personal på boenden, i daglig verksamhet och i personlig assistans utbildas i näringslära, livsmedelshygien och verksamhets specifika ämnen rörande kost och hälsa. Åtagandet sträcker sig över åren 2006-2008. Syftet är att bidra till goda matvanor och säkra livsmedel.

Budget

Belopp i tkr	Utfall	Budget	Prognos	Budget	KELP	KELP
Nettokostnader	2005	2006	2006	2007	2008	2009
Kostnader	183 777	198 279	-	210 824	223 230	227 794
Intäkter	61 666	66 821	-	70 249	71 654	73 087
Netto	122 111	131 458	133 758	140 575	151 576	154 707
Summa kostnader						

Skillnaden mellan budget 2006 och 2007 är 9,1 mkr som bl a förklaras av löne- och indexuppräknings, ökade kostnader för boendeplatser, samt korttidsverksamhet,

Organisation och personal

Handikappomsorgen består, utöver biståndsbedömningen, av olika verksamheter för funktionshindrade inom avdelningen Handikappomsorg.

Avdelningen Biståndsbedömning, bestående av ca 15 helårsanställningar, utreder och beslutar om insatser för såväl äldre som psykiskt eller fysiskt funktionshindrade.

Inom avdelningen Handikappomsorg finns, under avdelningschefen, totalt tolv enheter som leds av var sin enhetschef:

- fyra enheter för personlig assistans,
- fyra enheter för boenden, av vilka en enhet är ny; Hanvikens bostadsenhet med Villa Sjöheden som första gruppboende inom den enheten.
- en enhet för daglig verksamhet
- en enhet för barn och ungdom
- en stödenhet för boende samt
- enheten Rehabcenter/Bryggan.

De två senare enheterna avser personer med psykiska funktionshinder.

Inom handikappomsorgen finns totalt ca 270 årsanställningar. De största personalkategorierna är personliga assistenter och vårdare inom boenden. Dessutom arbetar ca 200 personer med specifika uppdrag, exempelvis som anhörigassistenter, kontaktpersoner och ledsagare.

Handikappomsorgen ger årligen insatser till ca 450 personer. Verksamheten drivs i egen regi med undantag för de platser för vård och boende och daglig verksamhet/sysselsättning som köps externt.

Ekonomi

Nettokostnad, tkr	Bu 06	Bu 07	Diff
Myndighetsutövning m m	5 507	7 683	2 176
Boenden externa köp	16 786	19 040	2 254
Boenden egen regi	46 787	49 752	2 965
Personlig assistans	21 349	21 063	-286
Daglig verksamhet/sysselsättning	21 140	21 799	659
Korttidsverksamhet	10 281	11 420	1 139
Övrigt stöd i ordinärt boende	9 608	9 818	210
Summa	131 458	140 575	9 117

Myndighetsutövning ökar med kostnader för bostadsanpassning för funktionshindrade. Ökade kostnader enligt utbyggnadsplan.

KELP 2008

Löne- och inflationsuppräkningsberäkning beräknas till 2%. KF har därutöver tillfört omsorgen ytterligare 4,6 mkr. 2,4 mkr avser helårseffekt till gruppboendet vid Alleplan, 1,5 mkr tillförs daglig verksamhet och 0,6 mkr till köpta platser – korttidsavlastning samt 0,1 mkr till ledsagning.

Inflyttning till Alleplan har senarelagts jämfört med tidigare planer. I socialförvaltningens slutliga ramar för 2007 har detta beaktats med en motsvarande ramminskning på 0,9 mkr. I KELP för 2008 saknas således detta belopp då helårseffekten beräknas uppgå till 3,3 mkr mot tillförda 2,4 mkr.

KELP 2009

Löne- och inflationsuppräkningsberäkning beräknas till 2%. Ledsagning får ytterligare 0,1 mkr enligt kommunfullmäktiges planeringsnivå.

Under våren 2009 planerar socialförvaltningen därutöver att starta ett gruppboende LSS för sex personer med psykiskt funktionshinder med delårseffekt 3,1 mkr. Under hösten planeras starta ytterligare ett LSS-boende med sex personer med delårseffekt 2,3 mkr. Inom TYDA planeras ytterligare enhet starta för sex deltagare. Delårseffekten för enheten som startar 2008 och den nya enheten beräknas till 1,6 mkr. Planerad verksamhet på 7 mkr saknas i aktuell KELP för 2009.

De förändringar som planeras för åren 2008 och 2009 motsvarar handikappomsorgens utbyggnadsplan .

Nyckeltal	Bok 2005	Bu 2006	Pro 2006	Bu 2007
Handikappomsorg				
Externt Boende				
Antal årsboende	21,9	18,1	22	20,3
Kr/dygn	2118	2255	2627	2424
Årskostnad/placering, tkr	773	823	955	885
Boende				
Antal årsboende	60,2	65,8	63,1	72,3
Kr/dygn	1 390	1 571	1 441	1 773
Årskostnad/placering, tkr	507	573	526	647
Personlig assistans				
Antal helårspersoner	46,7	48	49,1	48
Antal timmar	255 356	267 646	249 005	256 985
Kr/timme	231	233	233	243
Försäkringskassans ersättning	214	223	223	232
Daglig verksamhet				
TYDA				
Antal helårsdeltagare	58,8	60,3	60,6	65
Årskostnad/deltagare, tkr	171	173	168	172
Daglig verksamhet/LSS				
Antal helårsdeltagare	25,6	26	26	27
Årskostnad/deltagare, tkr	270	258	258	257

Avlastning/Granängen				
Antal helårspersoner	3,1	3,2	3,2	3,2
Kr/dygn	3 303	3 535	3 535	3 604
Årskostnad/deltagare, tkr	1 206	1 290	1 290	1 315
Omsorg om psykiskt funktionshindrade				
Boende				
Antal årsboende	15,9	17	15,3	17
Kr/dygn	603	558	622	570
Årskostnad/placering, tkr	220	204	227	208
Externt boende				
Antal årsboende			6,4	6,0
Kr/dygn			829	1298
Årskostnad/placering, tkr			302	473

BILAGA

Kvalitetsgarantier

1. Hemtjänst

När du söker hemtjänst

Vi är tillgängliga

När du ansöker om äldreboende får du en personlig handläggare. En handläggare på biståndsavdelningen kan alltid nås under kontorstid om du har akuta frågor.

Legitimation

Alla biståndshandläggare som gör hembesök hos dig kan legitimera sig.

Hemtjänst

Valfrihet

När du beviljats hemtjänst som gäller serviceinsatserna städning, tvätt och/eller inköp, kan du välja mellan olika utförare. Du kan välja om serviceinsatsen ska utföras av kommunen eller av ett enskilt företag som kommunen godkänt. Är du inte nöjd efter ditt val har du möjlighet att byta utförare.

Snabba insatser

När du beviljats hjälp (mat och/eller personlig omvårdnad) kommer den att ges inom två dygn eller tidigare om så behövs.

Kontaktperson

Du får en egen kontaktperson inom hemtjänsten senast 14 dagar efter det att hjälpinsatsen påbörjats. Är du inte nöjd, så har du rätt att byta kontaktperson.

Individuell planering

För att ta reda på hur och när insatsen ska utföras för att tillgodose dina behov och önskemål, så gör vi en individuell planering tillsammans med dig.

Håller tider

Vi lovar hålla de överenskomna tiderna och meddela dig om vi blir mer än en halvtimme försenade. Om hjälpen av något skäl måste utebli helt, lovar vi meddela dig detta senast klockan 9.00 samma dag.

Meddelar vem som kommer

Om någon annan än ordinarie personal kommer till dig, lovar vi meddela detta till dig i förväg.

Bär legitimation/namnskylt

All personal som kommer till dig bär synlig legitimation eller namnskylt/tjänsteintyg.

Ringer på dörren, hanterar nycklar på säkert sätt

Vi ringer eller knackar alltid på dörren när vi kommer. Vi har säkra rutiner för hantering av nycklar.

God tillgänglighet

Du kan nå oss på telefon både dagtid och kvällstid.

Trygghetslarmet besvaras snabbt

När du larmar oss, besvaras larmet inom 3 minuter och åtgärdas inom 30 minuter.

2. Äldreboende

När du söker äldreboende

Vi är tillgängliga

När du ansöker om äldreboende får du en personlig handläggare. En handläggare på Biståndsavdelningen kan alltid nås under kontorstid om du har akuta frågor.

Legitimation

Alla biståndshandläggare som gör hembesök hos dig kan legitimera sig.

Valfrihet

När du beviljats äldreboende får du välja mellan de äldreboenden som finns i kommunen så att boendet passar dina önskemål och behov.

Innan du gör ditt val kan du, och dina anhöriga om du så vill, besöka alla äldreboenden i kommunen och få både muntlig och skriftlig information.

Äldreboende

Kontaktperson

Du får en egen kontaktperson i äldreboendet senast 14 dagar efter inflyttning. Är du inte nöjd, så har du rätt att byta kontaktperson.

Inflytande/delaktighet

Vården och omsorgen planeras regelbundet tillsammans med dig och, om du så vill, dina anhöriga.

Mat

Vi serverar tre mål lagad mat dagligen samt mellanmål och nattmål om du så önskar. Maten är näringsriktig och varierad.

Aktiviteter

Vi erbjuder alla boende att delta i minst en gemensam aktivitet i veckan.

Larm

Om du ringer på larmet, besvaras larmet inom tre minuter. Personalen kommer till dig så snart som möjligt, och omedelbart om det är akut.

3. Boende och daglig verksamhet för funktionshindrade

När du söker boende eller daglig verksamhet

Vi är tillgängliga

När du ansöker om boende eller daglig verksamhet får du en personlig handläggare. En handläggare på biståndsavdelningen kan alltid nås under kontorstid om du har akuta frågor.

Information

Du får årligen och vid behov information om vilka boenden som finns i kommunen, och vilka nya bostäder som planeras.

Legitimation

Alla biståndshandläggare som gör hembesök hos dig kan legitimera sig.

Bostad med särskild service

Stödpersonal

Du får en stödpersonal i boendet redan innan du flyttat in.

Planering

Vi gör en plan tillsammans med dig inom en månad efter din inflyttning.

Planen följs upp minst en gång om året.

Daglig verksamhet

Intervju och arbetsplan

När du har varit på TYDA (Tyresö Dagliga Verksamhet) i tre månader genomför vi en personlig intervju med dig. Under intervjun får du tala om hur du vill att din verksamhet på TYDA ska se ut.

Utifrån intervjun gör vi en plan för dig.

Planen följs upp tillsammans med dig minst en gång per år.

4. Korttidshem för funktionshindrade barn

När familjen söker korttidshem

Vi är tillgängliga

Vid ansökan om korttidshem får familjen en personlig handläggare. En handläggare på biståndsavdelningen kan alltid nås under kontorstid om du har akuta frågor.

Korttidshem

Kontaktperson

Familjen får en kontaktperson på korttidshemmet innan invänjningen börjar.

Invänjning och plan

Familjen, kontaktpersonen och enhetschefen på korttidshemmet gör en plan för invänjning för barnet.

När invänjningen är klar upprättas en första plan för genomförande tillsammans med familjen.

Planen innehåller tider för barnets vistelse på korttidshemmet.

Sedan upprättas ny plan minst två gånger per år.

Utvärderingssamtal

Familjen erbjuds utvärderingssamtal minst en gång per år tillsammans med kontaktpersonen och enhetschefen på korttidshemmet.

5. Boende och boendestöd för psykiskt funktionshindrade

När du söker boende eller boendestöd

Vi är tillgängliga

När du ansöker om boende eller boendestöd får du en personlig handläggare. En handläggare på biståndsavdelningen kan alltid nås under kontorstid om du har akuta frågor.

Stödenheten

Två klientombud

Du får två klientombud som egna kontaktpersoner när du beviljats boendestöd.

Planering

Inom tre månader gör vi en plan för tillsammans med dig.

Planen följs upp minst en gång per år.

Arbete, sysselsättning, studier

Du erbjuds stöd för att komma i arbete, sysselsättning eller studier.

6. RehabCenter och Bryggan

RehabCenter

Planering

När du börjar på RehabCenter utformas en individuell plan.

Planen upprättas i samverkan mellan dig, ditt rehabombud och andra personer som du väljer.

Planen följs upp minst två gånger per år.

Bryggan

Planering

När du börjar på Bryggan görs en individuell plan.

Planen upprättas i samverkan mellan dig, din arbetsledare på Bryggan och den person som föreslagit arbetsträningen/sysselsättningen

Planen följs upp minst en gång per år.

7. Försörjningsstöd

Tillgänglighet på telefon

En handläggare på socialkontoret nås per telefon under kontorstid för akuta ärenden.

Tid för besök

Under september – maj får du en tid för besök inom senast två veckor.

Under sommartid (juni – augusti) får du en tid för besök inom senast fyra veckor.

Beslut om bistånd

Om du lämnat en komplett ansökan om försörjningsstöd får du ett skriftligt beslut inom senast sju arbetsdagar.

Utbetalning

När du beviljats försörjningsstöd får du meddelande om när pengarna betalas ut. Du får pengarna utbetalda inom fyra arbetsdagar från beslutsdatumet. Vi kontaktar dig om utbetalningen skulle försenas mer än en dag .

8. Ungdomsenheten och Missbruksenheten

Nya besökare som själva ansöker om bistånd erbjuds personligt besök vid Ungdomsenheten respektive Missbruksenheten inom tre veckor från ansökan.

9. Behandlingsenheten Steget

Kontaktperson

När du skrivs in vid Steget får du och din familj en kontaktperson.

Individuell planering

För att du och din familj ska bli delaktiga i behandlingen vid Steget utformas en individuell behandlingsplan.

Vi utformar behandlingsplanen tillsammans med dig och din familj samt socialsekreteraren vid Ungdomsenheten. Behandlingsplanen utarbetas under de två första månaderna från inskrivningsdagen vid Steget.

För att se till att planen följs och fungerar för dig och din familj följer vi upp den tillsammans med er och socialsekreteraren vid de tider som anges i planen.

Eftervård

När du skrivs ut från Steget erbjuder vi dig och din familj fortsatt kontakt med kontaktpersonen under tre månader.

10. Dagbehandlingen Måsen

Provvecka

När du beviljats att genomgå Måsens behandlingsprogram (bistånd enligt Socialtjänstlagen) och varit på studiebesök vid Måsen med din socialsekreterare erbjuds du att delta i behandlingsprogrammet under en provvecka.

Kontaktperson

När du skrivs in i behandlingsprogrammet får du en kontaktperson.

Individuell planering

För att du ska bli delaktig i behandlingen utformar vi en individuell behandlingsplan.

Behandlingsplanen utformas tillsammans med dig, socialsekreteraren och kontaktpersonen vid Måsen.

Behandlingsplanen utarbetas inom en månad från inskrivningsdagen i programmet.

För att se till att behandlingsplanen följs och fungerar för dig följer kontaktpersonen upp den tillsammans med dig och socialsekreteraren vid de tider som anges i planen.

Anhöriginformation

Under behandlingstiden erbjuder Måsen dina närstående att delta i informationsträffar om beroende och medberoende.

Eftervård

När du fullföljt behandlingsprogrammet erbjuder Måsen minst sex månaders eftervård.

11. Boendeenheten Hästskon

Boende och kost

När du beviljats boende på Hästskons boendeenhet får du hyra ett möblerat rum med pentry och dusch. Du får även tillgång till enhetens gemensamhetsutrymmen.

Frukost, middag och bostad ingår i din månadsavgift.

Kontaktpersoner

När du flyttat in på Hästskons boendeenhet får du två kontaktpersoner.

Handlingsplan

Kontaktpersonerna utformar tillsammans med dig en handlingsplan med utgångspunkt från din boendesituation.